

Gemeenteraad Woerden
Postbus 45
3440 AA Woerden

Verstuurd via email aan: omgevingswet@woerden.nl

Woerden, 29-11-2021

Betreft: zienswijze Ontwerp-Omgevingsvisie Woerden

Geachte raad,

Op 9 maart 2020 hebben wij input geleverd voor de strategische heroriëntatie begroting Woerden. Dit betrof onder andere 26 concrete thema's afgeleid van documenten 'Visie 2022' en factoren uit de 'Visie duurzame samenleving 2050'. Deze eerdere visiedocumenten lijken niet (expliciet) te zijn gebruikt voor de ontwerp-Omgevingsvisie. De thema's hadden wij samengevat in een 'causal loop diagram'. Hierdoor zijn de samenhang en onderlinge (meervoudige) invloeden zichtbaar zodat hiermee integraal rekening kan worden gehouden bij beleidskeuzes. Eerdere versies van dit diagram zijn door ons gepresenteerd in de informatiebijeenkomst WinWinDemocratie op 9-11-2017 en als concept-Omgevingsvisie beschikbaar gesteld.

Mede op grond van deze input heeft u op 23 april 2020 de motie 'Integraal en samen beoordelen effectiviteit Strategische Heroriëntatie' aangenomen. Op deze manier kon ook de toegevoegde waarde van integraal afwegen bij bezuinigen worden ervaren was onze gedachte. Dit is helaas niet uit de verf gekomen.

Samenvattend hebben wij met enige regelmaat aandacht gevestigd op de volgende oplossingen voor beter/integraler bestuur:

1. Systeemdenken (circulair) i.p.v. oorzaak-gevolg denken (lineair)
2. De kern (visueel) presenteren op 1 A4 met samenhang dossiers in plaats van, of ter aanvulling op, dikke rapporten van 100+ pagina's per onderwerp
3. Meervoudige focus op rendement: niet alleen financieel maar ook ecologisch, emotioneel en sociaal
4. Integriteitscheck: kiezen voor beleid dat alle betrokken groepen belanghebbenden in Woerden heel en ongeschonden laat of, als schade onvermijdelijk is, schade laten compenseren door veroorzaker/initiatiefnemer als randvoorwaarde voor en toonbeeld van behoorlijk bestuur
5. Het voorkómen van schade is nog belangrijker geworden door introductie van het gedwongen schadeforfait van 4% bij waardedaling onroerend goed zodra de Omgevingswet wordt ingevoerd.

Onze analyse van de ontwerp-Omgevingsvisie is dat bovenstaande oplossingsrichtingen grosso modo niet zijn toegepast in de voorliggende versie van 127 pagina's.

Om u te ondersteunen bij de beoordeling van de Ontwerp-Omgevingsvisie, geven wij hieronder een overzicht van *ontbrekende* thema's in het voorliggende ontwerp.

A. Afval en (lucht)vervuiling.

Reductie van afval en (lucht)vervuiling zou een van de prioriteiten in de Omgevingsvisie moeten zijn gezien de invloed hiervan op een gezonde leefomgeving. Het is van groot belang om hier expliciet aandacht aan te besteden.

B. Kosten gezondheidszorg/Wmo

Een gezonde leefomgeving en alle thema's die hieraan bijdragen of afbreuk doen hebben uiteindelijk invloed op lagere of hogere kosten voor gezondheidszorg en ondersteuning vanuit het sociaal domein. De invloed van het beoogde en gevoerde gezondheidsbeleid zou ook in euro's zichtbaar moeten worden (naast ecologisch, emotioneel en sociaal). Investerings in een gezonde leefomgeving resulteren zo op langere termijn expliciet in lagere kosten.

C. Kwaliteit openbaar bestuur

Succesvolle invoering van de Omgevingswet vereist een integrale vorm van besturen. De Omgevingsvisie is hiervoor een van de instrumenten. De voorliggende ontwerp-visie van Woerden suggereert dat er op dit punt nog winst te behalen is. Het helpt hierbij om de kwaliteit van openbaar bestuur expliciet te maken. Welke kwaliteit streven we na? Wat zijn de criteria? Hoe is bijvoorbeeld geborgd dat (ongewenste) beïnvloeding, lobby, vermenging van onder- en bovenwereld en (schijn) van belangenverstrengeling wordt voorkomen?

D. Kwaliteit opleidingen

De kwaliteit van opleidingen is op de langere termijn van grote invloed om de omgeving. In welke mate wordt in de opleidingen aandacht besteed aan de thema's uit de Omgevingsvisie? Bijvoorbeeld te bespreken als onderwerp binnen burgerschap. Jong geleerd is oud gedaan.

E. Kwaliteit politieke keuzes

De kwaliteit van onze leefomgeving, de verbeteringen of verslechtingen, zijn allemaal het resultaat van politieke keuzes. Hoe is er voor gezorgd dat de politieke keuzes van maximale kwaliteit zijn en minimale ongewenste en onvoorziene bijeffecten hebben? Dit kan per thema in de Omgevingsvisie verschillen maar moet expliciet gemaakt worden.

F. Kwaliteit vluchtelingenbeleid

Op dit moment staat de roep om ruimte beschikbaar te stellen aan vluchtelingen weer volop in de schijnwerpers. Welke vorm van vluchtelingenopvang past in Woerden? Wat hebben we geleerd van de spanningen in 2015? Hoe zorgen we dat opvang in harmonie met de leefomgeving wordt gerealiseerd en ongewenste concentratie van vluchtelingen en gerelateerde problemen wordt voorkomen? Dit vraagt om expliciet vluchtelingenbeleid in de Omgevingsvisie.

G. Sociale cohesie

Volgens het SCP in haar rapport 'Betrekkelijke betrokkenheid' (2008) heeft sociale cohesie verschillende dimensies:

“- Samenlevingsniveau: de samenhang in een maatschappij, of 'kleefkracht'. Met onderzoek naar sociale ongelijkheid en identiteit is de vraag hoe samenlevingen bij elkaar blijven een van de kernvragen in de sociologie;

- Interactie tussen groepen: de sociale relaties tussen groepen/categorieën mensen in een gemeenschap;

- Persoonsniveau: de mate waarin mensen in hun gedrag en beleving uitdrukking geven aan hun betrokkenheid bij maatschappelijke verbanden in hun persoonlijk leven, als lid van de

democratische gemeenschap en als burger in de samenleving; de mate waarin burgers in de maatschappij verbondenheid ervaren en zich medeverantwoordelijk voelen voor het algemeen welzijn.”

Als we kijken naar de toenemende spanningen in onze samenleving en hoe zich dit in de leefomgeving manifesteert mag sociale cohesie als strategisch thema in de Omgevingsvisie van Woerden niet ontbreken.

H. Uitstoot broeikasgassen: methaan (alleen CO2 staat vermeld)

Tegen de achtergrond van expliciete inzet van het college om olie- en gaswinning te voorkomen, iets dat wij toejuichen, is het van belang om het terugdringen van methaanuitstoot als broeikasgas ook expliciet te maken in de Omgevingsvisie. Hoewel de put Papekop niet op Woerdens grondgebied ligt, heeft bijvoorbeeld (potentiële en zelfs waarschijnlijke) methaanlekkage een negatief effect op de doelstelling om klimaatverandering tegen te gaan. Dit argument kan verder worden benut in het voorkomen van winning. Kort gezegd: aardgas = methaan = bijdrage klimaatverandering.

Hoewel veel is geïnvesteerd in de presentatie van de visie ontbreekt een overzichtelijk diagram met de samenhang tussen de thema's in deze Ontwerp Omgevingsvisie van 127 pagina's. Hierdoor is het niet mogelijk in beperkte tijd te zien hoe thema's elkaar beïnvloeden, welke thema's door initiatiefnemers moeten worden versterkt en welke moeten worden gereduceerd. Terwijl de bedoeling van de Omgevingswet juist is om 'sneller beter' initiatieven in de omgeving te realiseren. Hoeveel burgers zullen het volledige document aandachtig lezen? Hebben raadsleden voldoende tijd om alles te doorgronden en in samenhang te beschouwen en de visie op volledigheid en juistheid te controleren?

Wij adviseren u om het college te verzoeken de ontbrekende thema's alsnog op te laten nemen in de Omgevingsvisie Woerden inclusief diagram met de samenhang tussen de thema's. Ter illustratie, zie bijlage 1.

Wij zijn ervan overtuigd dat dit zal bijdragen aan een meer consistente, coherente, en consequente ontwikkeling van de (strategische) thema's en de visie als geheel door initiatiefnemers, college en raad. Ook maakt dit de Omgevingsvisie en strategische doelen simpeler en toegankelijker voor een breder publiek met de kans op meer omarming door inwoners en initiatiefnemers van Woerden. Met betere (en snellere) initiatieven als resultaat.

Indien u nadere toelichting wenst zijn wij gaarne bereid om hierover van gedachten te wisselen.

Uw reactie zien wij gaarne tegemoet.

Met vriendelijke groet,

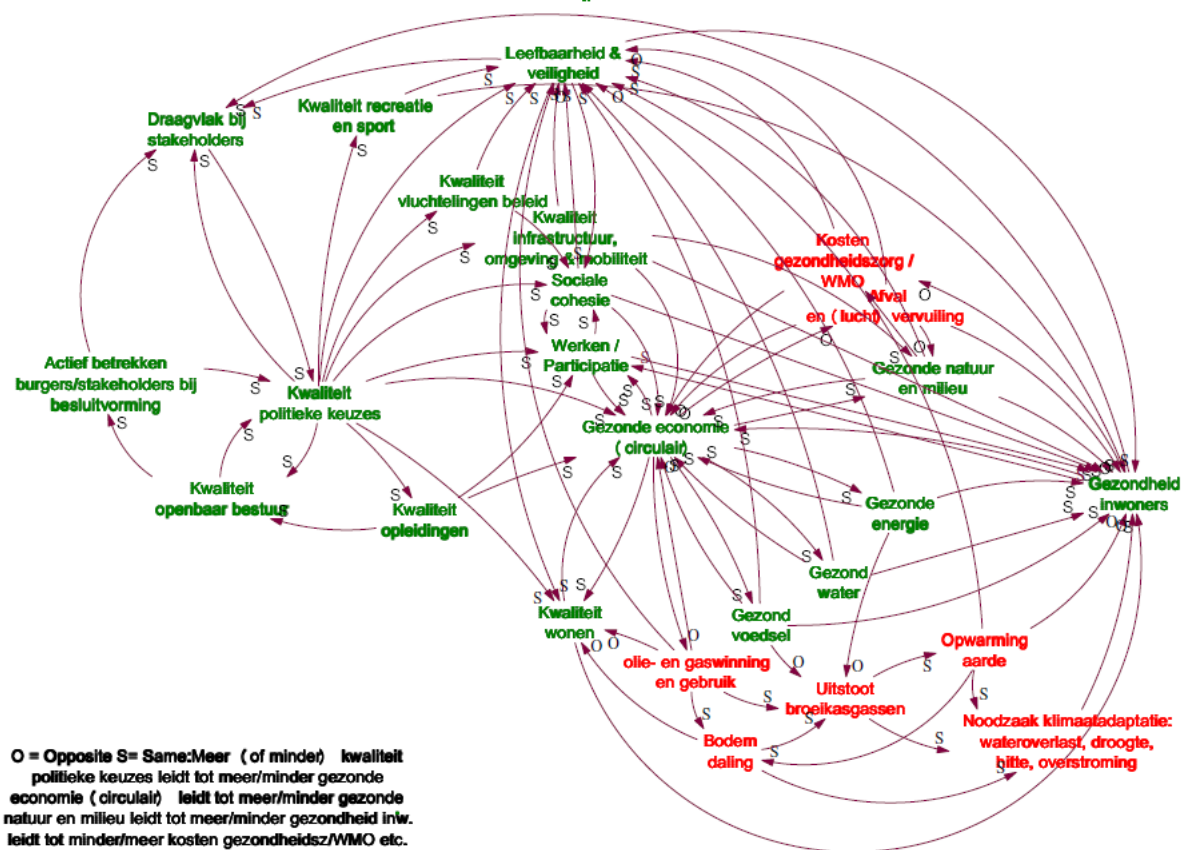
[naam] MBA
Voorzitter

[emailadres] 06 [nummer]

[naam]
Bestuurslid

[emailadres] 06 [nummer]

Bijlage 1: Input voor Strategische heroriëntatie begroting Woerden

1. Gebaseerd op thema's genoemd in Visie 2022
2. Aangevuld met factoren visie duurzame samenleving 2050
3. Samengevat in 'causal loop diagram' waarin de samenhang en onderlinge (meervoudige) invloeden zichtbaar zijn zodat hiermee rekening kan worden gehouden bij beleidskeuzes
4. Biedt samenhangend afwegingskader om **kosteneffectief** doelen te bereiken:

Toelichting: De kwaliteit van onze Woerdense samenleving wordt beter door de groene 'effectgebieden' te versterken en/of rode 'effectgebieden' te verminderen. Voorbeeld: 'kosten gezondheidszorg/WMO' kunnen op langere termijn worden gereduceerd door de gezondheid van inwoners te versterken via de daaraan bijdragende gebieden: Werken/participatie, sociale cohesie, circulaire economie, gezonde natuur en milieu, gezonde energie, gezond water, gezond voedsel, kwaliteit van wonen, leefbaarheid en veiligheid, recreatie en sport, reductie van uitstoot, beteugelen opwarming van de aarde etc. Grotere beschikbaarheid van gezonde inwoners draagt weer bij aan een gezonde circulaire economie, meer arbeidsparticipatie en meer sociale cohesie wat de gezondheid van inwoners verder kan versterken. Het geheel draagt bij aan lagere kosten gezondheidszorg/WMO. Door een directe besparing op 'gezondheidszorg WMO' wordt gezondheid van inwoners juist niet bevorderd en komt de kwaliteit van de samenleving in een negatieve spiraal. Het is van belang om niet alleen te kijken naar een sluitende begroting, maar ook naar sociale, emotionele en ecologische effecten van het voorgenomen beleid: beoordeel de integrale kosteneffectiviteit. Deze benadering verhoogt het rendement van de uitgaven (1 euro heeft effect op meerdere gebieden) en versterkt het vertrouwen in de politiek.